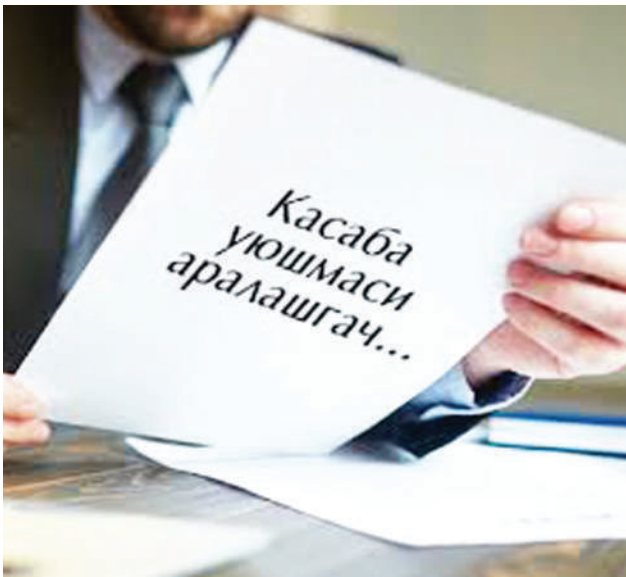

Икки мамлакат ўртасидаги кўп қиррали ҳамкорликни янада ривожлантиришнинг долзарб масалалари, шу жумладан, Малайзия Бош вазирининг жорий йил май ойида Ўзбекистонга ташрифи чоғида эришилган келишувларнинг бажарилиши юзасидан фикрлашиб олинди.

**Саволга Ўзбекистон
касаба уюшмалари Федерацияси
Меҳнат инспекциясининг
Мурожаатлар билан ишлаш
шубчаси ҳуқуқ инспектори
Элмурод ТУРДИЕВ жавоб берди.**

«Ишонч телефони»,
яъни «Call-center»га
мамлакатимизнинг
турли ҳудудларида,
олис ва чекка
қишлоқларида
яшаётган
хотин-қизлар
ўз муаммолари
бўйича исталган
вақтда мурожаат
қилишлари
мумкин.

ИНТИЗОМНИ МУСТАҲКАМЛАЙМИЗ ДЕЪ УЙЛАШГАНДИ...

Бугунги кунда мамлакатимизда иш берувчи билан ходим ўртасидаги ишлаб чиқариш билан боғлиқ муносабатларни такомиллаштириш борасида ҳайрли ишлар қилинмоқда. Шунга қарамаздан, жойларда эскича иш услубларида фаолият юритаётган раҳбарлар ҳамон учраб турибди. Бунга мактаб директори Севара Эшмуратова билан содир бўлган воқеа яққол мисол бўла олади.

Таълим соҳасида 2014 йилдан буён фаолият юритиб келаётган изланувчан педагог 2022 йилнинг августида Жарқўрғон туманидаги 25-айрим фанлар чуқурлаштириб ўқитиладиган синфлари мавжуд умумий ўрта таълим мактабига директор этиб тайинланган.

Жорий йилнинг январь ойида иш берувчи барча мактаб директорлари иштирокида Мактабгача ва мактаб таълими вазирлигининг «Умумий ўрта таълим муассасаларининг такомиллаштирилган намунавий одоб-ахлоқ қоидаларини тасдиқлаш тўғрисида»ги ҳамда вилоят ММТБнинг таълим муассасаларида 2023-2024 ўқув йилида бошқарманинг «Оталар йиғилишлари»ни ташкил этиш, шунингдек, бошқарма тасарруфидagi таълим муассасаларида маънавий-маърифий ва эрталабки сафланиш тадбирларини ташкил этиш, дунё ва юртимиз ҳаётида рўй бераётган энг муҳим ижтимоий-иқтисодий янгиликлар бўйича ўқувчиларга маълумот бериб боришни таъминлаш тўғрисидаги буйруқлари ижросига бағишланган вилоят миқёсида йиғилиш ўтказган. Сўнгга барча директорлардан амалга оширилган ишлар ҳақида «Тушунтириш хати» ёздириб олган.

Табийки, бундай тушунтириш хатини Севара Эшмуратова ҳам ёзган. Лекин у ўз «хати»да бажарилган ишлар тўғрисида маълумот келтириш билан бир қаторда, юқорида эслатиб ўтилган буйруқлар туман ММТБ томонидан ўз вақтида етказиб берилмаганлиги туфайли ижроси ҳам кечиктириб бажарилганлигини қайд этиб ўтган. Иш берувчи бошқарма буйруқлари мактабга ўз вақтида етказилган ёки етказилмаганлигини аниқлаб, ҳолисона баҳолаш ўрнига С.Эшмуратова иш жараёнида муайян хато-камчиликларга йўл қўйган, деган хулосага келган ва мактаб директориға нисбатан «Ҳайфсан» интизомий жазосини қўллаган. Шундан сўнг, туман бўлими бошлиғининг ушбу буйруғи ҳамда вилоят мактабгача ва мактаб таълими бошқармасига йўллаган хатини асос қилиб олган бошқарма бошлиғи Жарқўрғондаги 25-умумтаълим мактаби директори ва ўринбосарларининг фаолиятини, таълим сифатини, маънавий-маърифий йўналишда амалга оширилган ишларни ва бошқа меъёрий ҳужжатларнинг юритилишини ўрганиш учун бошқарманинг мутасадди вакиллари буйруқ асосида Жарқўрғон туманига хизмат сафарига юборган. С.Эштемирова текширувчилардан бундай буйруқ учун асос бўладиган ҳолатлар ҳақидаги ҳужжатларни кўрсатишни сўраган. Шу боис директор ўзи бошқараётган мактабда текшириш ўтказишлариға йўл қўймаган.

Натижада унга нисбатан 2024 йил 9 февралда «ўз лавозим вазифасини лозим даражада бажармаганлиги ва қатор хато-камчиликларга йўл қўйганлиги сабабли» ўртача ойлик иш ҳақининг 30 фоизи миқдорида жазима солиш жазоси қўлланилган. Бундай ноҳайит муносабат ва ноқонуний жазо чоралари ҳамда иш берувчининг ротация қилишидан норози бўлган Севара Эшмуратова Ўзбекистон қасаба уюшмалари Федерациясининг Сурхондарё вилояти кенгашига мурожаат қилди.

Ушбу мурожаат тақдим этилган ҳужжатлар асосида атрофлича ўрганиб чиқилди. Маълум бўлишича, С.Эшмуратова, аввало, ҳеч қандай меҳнат муносабатларини бузмаган. Иш берувчи ходимнинг аввалги иш фаолиятини, ҳулқ-атворини ҳисобга олмасдан, унга нисбатан ноқонуний интизомий жазолар қўллаган ва Меҳнат кодексининг 312-, 313-моддалари талабларини бузган. Ана шу ҳолатлардан келиб чиқиб, фуқаролик ишлари бўйича Термиз туманлараро судига С.Эшмуратова номидан даъво аризаси киритилди. Суд ўзининг шу йил 21 майдаги ҳал қилув қарори билан ўша даъвои қаноатлангирди. Унга нисбатан қўлланилган интизомий чоралар бекор қилинди ва жавобгар ташкилот ҳисобидан 3 млн. сўм миқдорида моддий ёрдам ундирилди.

Зариф ХОЛОВ,
Ўзбекистон қасаба уюшмалари
Федерациясининг
Сурхондарё вилояти кенгаши
меҳнат ҳуқуқ инспектори

«Аёллар дафтари»ни варақлаганда

Яккабоғ тумани «Нурли йўл» маҳалласида яшовчи Гулсанам Тиркашева II гуруҳ ногирони. Оёқлари хаста бу аёл юролмай қолди. Эри ҳам ногирон. 2012 йилдан буён «жигар циррози»дан азият чекади. Уларнинг икки нафар вояга етмаган фарзанди бўлиб, тўнғичи энди мактабга чиқди.

ЯККАБОҒДА АЖРИМ ЁҚАСИДАГИ ОИЛАЛАР КАМАЙДИ

Рўзғор – ғор, қолаверса, топганини дори-дармонга сарфлайдиган бу оилабоши берк кўчага кириб қолди. Ахир, 12 йилдан буён мунтазам дард билан олишиш осонми?

Вазиятни ўрганган ишчи гуруҳ аъзолари Гулсанамни «Аёллар дафтари»га рўйхатга олишди. Хотин-қизларни қўллаб-қувватлаш жағфарисидан 30 миллион сўм маблағ ажратилиб, аёлнинг оёқларига эндопротез қўйилди. Тўшакка михланган Гулсанам юра бошлади.

Бу рўшноликнинг бошланиши эди. Ишчи гуруҳ аъзоларининг навбатдаги ташрифида аёл соғлиғи қайтгани учун давлатимизга миннатдорлик билдирди. Чеварликка қизиқишини, тикув машинаси бўлса, иш билан овунишини айтиди. Шундан сўнг аёлга субсидия асосида тикув машинаси ажратилди.

Бугун Гулсанамникига буюртма кўтариб келувчилар кўпайган. Аёлнинг ҳорғин ва маъносиз боқадиган чеҳрасига ҳаловат ва хотиржамлик қайтган. Ундаги интилишни кўриб, турмуш ўртоғининг ҳам ишончи, курашчанлиги ортди. Ҳовлисида бир қарич ҳам бўш жой қолдирмади, экин-тикин қилди. Энди эса давлат чорва молларидан ёрдам қилса, боқиб нияти борлигини ҳам айтмоқда...

Худди шу маҳалладаги Феруза Халилованинг турмуш ўртоғи I гуруҳ ногирони. Ишсизлик, қолаверса, хаста эрининг инжиқлиги сабаб бу оилага ҳам ҳаловат, хотиржамлик бегона эди. Ишчи гуруҳ аъзолари Ферузанинг қизиқишларини, муаммосини сўрашди. Маълум бўлдики, аёлнинг қўли гул. Уч-тўрт чеварни иш билан таъминлай олади. Аммо тикувчилик цехи очилса жойи йўқ. Феруза туманидаги касб-хунар мактабиде малакасини оширгач, унга маҳалла ҳудудидаги бўш турган хонани тақдиф қилишди. Хона таъмирланиб, мўъжазгина тикув цехига айлантирилди. Бугун Феруза ўзи каби уч аёлни ишга олган. Элита пардалардан тортиб, тўй сарполарига тикаётган бу чеварларга шогирд тушмоқчи бўлганлар ҳам кўп экан. Ҳозирда етти нафар киз Ферузадан тикиш-бичиш сирларини ўрганмоқда.

– Цехни кенгайтириш режаси бор. Мутасаддилар кўмак берса, уни кенгайтириб, тикув машиналарини ҳам кўпайтиришимиз тўғри келади. Ўрганишга келган қизлар ишлаётган аёлларга халал бермаслиги учун икита хона қилинса, мақсадга мувофиқ

бўларди, – деди Феруза биз билан суҳбатда...

Назокат Йўлдошева «Нурли йўл» маҳалласида хотин-қизлар фаоли. Ҳаракатчан бу аёл ҳудудидаги ишсизларни ҳам руҳлантира олди. Фермер хўжалигидаги ғалладан бўшаган ер майдонларига мош экилиб, маҳалла аёлларига бўлиб берилди. Албатта, ҳосил йиғиб олинса, оилага даромад, мошининг пояси эса чорвага тўйимли емиш...

– «Аёллар дафтари»нинг бешинчи босқичида Яккабоғ туманида 7264 нафар хотин-қиз рўйхатга олинди, – деди туман оила ва хотин-қизлар бўлими бош мутахассиси Холида Худоева. – Ҳозиргача шундан 6021 нафарига турли даражадаги амалий ёрдам кўрсатилди. Жумладан, дафтарнинг 4-тоифасига кирган 1433 нафар ногирон аёлга, шунингдек, ногирон фарзанди бўлган 251 нафар онага бир миллион сўмдан моддий ёрдам кўрсатилди. Уй-жой таъмирига муҳтож 13 нафар аёлга 102 миллион сўмлик қурилиш маҳсулотлари олиб берилди.

1300 нафар хотин-қизга тақририй экин қилинган 405 гектар ер майдонлари бўлиб берилди, 61 нафари жамоатчилик ишига жалб этилди. 1547 нафар аёл уйда пилла боқиб, бир йиллик иш стажига эга бўлди. Давлатга «қумуш тола» сотиб, оила иқтисодини яхшилаб олди.

Сўнгги йилларда оилавий ажримларнинг кўплиги бўйича Яккабоғ тумани республикада олдинги ўринларда қайд этиларди. Туман оила ва хотин-қизлар бўлими мутахассислари ажрим ёқасига бориб қолган оилалар билан ишлашга жиддий эътибор қаратишди. Ҳар бир нотинч оила вакиллари, аразлашган қайнона-келиндар билан юзма-юз мулоқотлар сабаб бу борада ҳам ижобий силжишлар кўзга ташланиб қолди. Масалан, 2023 йилнинг 1 июнь ҳолатида туманда 212 та ажрим ҳолати қайд этилган бўлса, жорий йилнинг олти ойида бу кўрсаткич 143 тага тушди. Турли майда жанжаллар содир бўлган 118 та оиланинг 114 таси яраштирилди...

Ҳа, оиланинг мустаҳкамлиги кўп жиҳатдан аёлнинг кадр-қиммати, ҳаловати билан боғлиқ. Аёлга бахт бериш учун эса янгидан китъа очиш шарт эмас. Унга озгина меҳр ва эътибор кўрсатилса, бас. Қолганига у ўз матонати билан эришади...

Акмал АБДИЕВ,
«ISHONCH»

Сўх тумани анклав ҳудуд ҳисобланади. Туман доимо давлатимиз раҳбарининг эътиборида. Илгари кимдир

Сўхга вилоят марказидан авиареислар қатнови йўлга қўйилади, сўхлик ёшлар учун олий таълимда махсус грандлар ажратилади, турли имтиёзлар берилади, деса биров ишонмас эди. Бугун ўша гапларнинг барчаси ҳақиқатга айланди.

2022 йили Президентимиз ташаббуси билан Сўх туманида Ўзбекистон қасаба уюшмалари Федерациясини томонидан 200 ўринли «Сўх» болалар соғломлаштириш оромгоҳи бунёд этилган эди. Мана, уч йилдирки, ушбу сўлим

ЭЛНИ СУЮНТИРАЁТГАН СУЮНБОВ

оромгоҳда болажонлар мириқиб хордиқ чиқармоқда. Яратилган шарт-шароитлардан эса кўз қувнайди.

...Ўшанда зарурат юзасидан «Шарқобод» маҳалласига боргандим. У вақтда оромгоҳдаги илк ишлар бошланганди. Бир маҳал Таълим ва фан ходимлари қасаба уюшмаси Сўх тумани кенгаши расиси Мухаммаджон Суюнбоевни кўриб қолдим. Уст-боши жикқа ҳўл.

Мен таълим фидойисидан «Шу ёмғирда оромгоҳда нима қилияпсиз, ахир қурилишга сизнинг дахлингиз йўқ-ку?», деб сўрадим.

Шунда Суюнбоев «Ахир бу оромгоҳ

сўхлик болажонлар учун қуриляпти-ку. Мен қандай қилиб, жим ўтирай?», деб жавоб берди.

Ишидан ортиб, қурилиш майдонида ҳали у, ҳали бу ишга ўз ҳиссасини қўшаётган Суюнбоевнинг ҳақиқий жонқуярлигини ана ўшанда кўрдим. У нафақат таълим фидойиси сифатида, балки меҳнатсеварлиги билан ҳам бошқаларга ўрнак бўлиб келмоқда.

Мухаммаджон Суюнбоев ҳақида узоқ гапириш мумкин. У кўп йиллар давомида туман Халқ таълими бўлимида хизмат қилди. Касби орқасидан ҳурмат-эътибор қозонди.

Беш йилдан буён Таълим ва фан ходимлари қасаба уюшмаси Сўх тумани кенгаши раиси бўлиб ишлаб келмоқда. Туманда таълим сифатининг ошишида, ёшларнинг олий ўқув юртларига кириш даражаси ўсишида унинг ҳам муносиб ҳиссаси бор.

Бугун «Сўх» болалар оромгоҳи болажонларнинг шодон кулгиси билан янада фэйзли. Албатта, бу хурсандчиликда мақоламиз қаҳрамонининг ҳам ҳиссаси катта.

Абдуманнон ЖАВЛОНОВ,
меҳнат фахрийси

Ёзги соғломлаштириш

«ЗОМИН»ДА «ЗАКОВАТ»

«Зомин» болалар соғломлаштириш оромгоҳида Болаларнинг дам олишини ва соғломлаштирилишини ташкил этиш департаменти томонидан ишлаб чиқилган намунавий дастурга асосан «Заковат» викторинаси ташкил этилди.

Мутахассислар иштирокчиларни ёш тоифаларига бўлган ҳолда ўтказган интеллект баҳсида болажонлар ўзларини салоҳиятли билимдонлардек тутишди. Якунда 8 та гуруҳдан энг зукколарига ғолиб бўлиш насиб этди.

Тадбирда ғолиблар ва фаол иштирокчилар фахрий ёрлик ҳамда эсдалик совғалари билан тақдирланишди.

Шахноза ЖҲРАЕВА,
Болаларнинг дам олишини ва соғломлаштирилишини ташкил этиш департаменти маданий-маърифий ва спорт ишлари бўлими бош мутахассиси

Муаммога ечим излаб

ИНСПЕКТОР НИМА ДЕЙДИ?

Ёхуд тиббиёт ходимига иш вақтида тан жароҳати етказилишининг таснифланиши тўғрисида

Сўнгги йилларда тиббиёт ходимларига беморлар яқинлари томонидан зиён-заҳмат етказиш янгилик бўлмай қолди.

Табийки, ана шундай ҳолатлар юз берганида ишга энг аввал Ички ишлар бўлими ара-лашади ва далолатнома тузилиб, барча қонуний чоралар қурилади. Базан иш ҳатто суд орқали яқун топиб, жабрланувчига етказилган зарар ундириб берилади.

Ўз-ўзидан савол туғилади: тиббиётчиға айнан хизмат вазифасини ўтаётган вақтида ўзга шахслар томонидан куч ишлатилиб зарар етказилиши меҳнат вақтида жароҳатланиш деб таснифланадими? Мана шу ҳақда батафсил маълум олиш мақсадида Соғлиқни сақлаш ходимлари қасаба уюшмаси Республика кенгашининг Тошкент вилояти бўйича меҳнат техник инспектори Жўрабек Исомбековга юзландик.

– Иш вақтида жароҳатланиш ҳамма соҳада ҳам бор, – дейди инспектор. – Бунда вазифасини бажариш чоғида иш жойида ёки ишдан ташқари ҳудудда меҳнат билан боғлиқ бўлган ҳолатда иш-

чи-ходимнинг соғлиғига турли даражада шикаст етиши тушунилади. Қачонки ходим меҳнат вақтида жароҳатланса, унга бир марталик товон пули ёки унинг меҳнат фаолиятини қанчалик йўқотганлиқ фозизига қараб, ойма-ой маблағ тўлаб борилиши қонун ҳужжатларида кўрсатиб ўтилган.

Хусусан, Вазирлар Маҳкамасининг 1997 йил 6 июндаги 286-сонли қарорининг I бўлим 2-бандида меҳнатдаги жароҳатланишда Ички ишлар органларининг маълумотлари асосида – иш вақтида меҳнат ва-зифаларини бажараётганда бошқа шахс томонидан тан жароҳати етказилгандаги ҳолат ҳам ҳисобга олиниши белгилаб қўйилган.

Сўнгги вақтларда тиббиёт соҳасида ходимларнинг қалтакланиши ва уларнинг соғлиғига турли даражада зиён етказилиш ҳолати тез-тез учрамоқда. Тўғри, бунақа ҳолатлар учун барча қонуний чоралар қуриляпти, лекин унинг айнан меҳнат вазифасини бажариш чоғида шикастланиши деб таснифланиши ва иш берувчи томонидан ҳам за-

рар тўловлари ундирилиши эътибордан четда қолиб кетаяпти. Ваҳоланки, агар у меҳнат вақтида жароҳатланса, унга ўртача бир йиллик иш ҳақи миқдоридеги бир марталик зарар тўлови тўланиши керак. Тўғри, жабрдийда тиббиёт ходимининг ҳуқуқи ҳужжатларида кўрсатиб ўтилган. Аммо бунинг меҳнатда жароҳатланиш деб белгиланиши ва унинг учун белгиланган тартибда, иш берувчи томонидан ҳам тўловларнинг тўлаб берилиши ҳақида ҳали хабар топмадим. Бу иш берувчининг эътиборсизлиги ёки жабрланган тиббиёт ходимининг белгиланган нормативлардан беҳабарлиги туфайли юзага келаётган бўлиши ҳам мумкин.

Инспекторнинг фикрига кўра, бу ҳолат меҳнат пайтида жароҳатланиш сифатида таснифланиши ва расмийлаштирилган ҳужжатлар асосида маълум миқдордаги тўловлар иш берувчи томонидан тўлаб берилиши шарт.

Холида
ЭГАМБЕРДИЕВА
«ISHONCH»

Эътироф

Эрталаб таксида ишга кетаётиб, икки ёш йигитнинг суҳбатига гувоҳ бўлдим. Қорачадан келгани ёнидаги дўстига мамнун ҳолда деди: – Кеча туни бўйи телеграмда бир қиз билан суҳбатлашдим. Яқинда у билан учрашаман...

– Мен эса «Facebook»да танишган қизим билан икки кундан буён ёзишганим йўқ, – деди шериги. Мен уларнинг суҳбатига қўшилмадим, муносабат билдирмадим ҳам. Лекин негадир хаёлимда шоир Эшқобил Шукрунинг қуйидаги мисралари айланаверди:

...Барини, барини қўзларингдa жамла,
Сен бу тирикликни тингла ва англа...
...Лаҳзани ушлаб қол,
Яшаб ўт лаҳзани.

Бу сатрлардаги қўп нуқталар лаҳзалардир. Яшаб ўтилган ёки қўкка совурилган лаҳзалар. Аммо ҳозирги йигит-қизларнинг баъзилари буни тушунишмайди, тушунишга ҳаракат қилишмайди ҳам. Гўё ўзларини бугунги шиддаткор даврнинг «замонавий» ёшларидек тутишади. Энг ёмони, улар вақтини, ҳар бир кунини компьютерга, кишини тирик «зомби»га айлантирадиган, дийдасини тошдан-да қаттиқ қиладиган ўйинларга сарфлашади. Айримлари виртуал олам манқуртларига айланиб бораётганидан мутлақ беҳабар.

Бундан йигирма беш аср муқаддам юнон тарихчиси Геродот Миср эҳромларидаги қуйидаги битикларни йўлбошловчи, яъни гўл қўмагида ўқиб, ҳайратланган экан: «Ёшлар тарбияси ўзгариб кетаяпти. Нима қилмок керак?».

Қадимги ҳинд донишмандларининг «Гуноҳни тежанг!» деган ҳайратомуз доно ўғити бор. У ҳам бевосита вақт ва унинг қадри ҳақида.

Уйғониш даврининг буюк рассоми Рембрандт олис сафарга отланган бир гуруҳ ёш мусаввирлардан бу саёҳатдан муддаолари нелигини сўрабди. Улар улугъ обидалар, юксак чўққилар, поёнсиз табиат манзараларини қўриш ва улардан илҳомла-

ЛАҲЗАНИ УШЛАБ ҚОЛ...

ниш эканлигини айтишибди. Шунда Рембрандт бошини чайқаб, «Ўзингизда йўқ нарсаларни бошқа жойдан изламанг – тополмайсиз. Ичингизга, қалбингизга боқинг, ҳамма мўъжиза ўз юрагингизда-ку! Сиз уларни уйғотинг холос, аммо оворай жаҳон бўлманг», дебди.

Баъзан бир ҳолатдан ҳайратланаман. Кекса кишиларни кузатсангиз, улар асло шошилмайди, йўлдан жорий тартиб-қоидаларга риоя қилган ҳолда ўтади, ҳар ҳаракатида сабр-тоқат бор. Гарчи кўплар қатори ҳамма орзу-ниятига етолмаган, умри кам қолган бўлса-да, шошилимайди. Биз ёшлар-чи?.. Унинг ёнидан шитоб билан юриб ўтиб кетамиз. Барча режадаги ишларни ўз вақтида бажарсак ҳам негадир шошила-миз.

Юқоридаги мулоҳазалардан ва сарлавҳадан кўз илғамас, аммо жиддий бир савол пайдо бўлади: лаҳза нима? Бу саволга жавоб ИЗЛАМОҚДА. Лаҳза шунчаки соат милларининг тез айланадиган жараёни эмас. У умр денгизимиз тубидаги марварид. Шоирлардан бири ёзганидек, ҳаётнинг ҳар лаҳзаси гўзал, умрнинг ҳар дами ғанимат!

Дарвоқе, ҳар кунимиз лаҳзалардан иборат. Биз улардан окилона фойдаланиб, асосий қисмини илм олишга ва китоб ўқишга сарфласак, албатта, кўзлаган мақсадларимизга эришамиз. Чунки келажак бугундан бошланади, мустаҳкам пойдеворнинг девори ҳам пишиқ-пухта бўлади.

Афсуски, бу тушунчалар айримларга ёт. Сабаби, оиладаги муҳит, ён-атрофдаги кишиларнинг муносабати уларни саёз фикрлашга, таъбир жоиз бўлса, «ўзгалар» йўл-йўриқлари би-

лан иш қўришга ўргатиб қўйган.

Қайсидир олий ўқув юртида ўқиб ёки қайсидир соҳада ишлаб, ўтказаятган бугунги кунимизнинг имкониятлари ва имтиёзларининг яхлит манзарасини тасаввур қилиш учун бир неча мисоллар келтирайлик. Алишер Навоий 12 ёшида Қуръонни ёд олган, Заҳириддин Муҳаммад Бобур 12 ёшида тахтга ўтирган, Пушкин 5 ёшида драма ёзган, Эйнштейн 6 йилда 42 та илмий ихтирога қўл урган Бальзак 51 йиллик умрида 90 та роман, 35 та ҳикоя ёзган ва ҳоказолар.

Ҳўш, юқорида номлари тилга олинган улугъ алломалар бундай ютуқларга қандай қилиб эришган? Жавоби тайин: уларнинг барчаси ҳар бир ЛАҲЗАНИ, ўз БУГУНИни тежашган ва унумли фойдаланишган.

Шу сингари мулоҳазаларни хаёлимдан ўтказарканман, бугунги глобаллашган, тезкор даврнинг навқирон авлод вакили, мустақил мамлакатнинг фарзанди ўларок, олдимга қўйган, аммо беқунтлик ёки дангасалик туфайли бажармай келаётган ишларим ҳақида ўйлайман. Шунча имконият ва шароитлардан унумли фойдалана олмаётганимдан, кўп вақтимни бекор ўтказаятганимдан виждоним қийналади.

Албатта, бу борада айтиладиган гаплар ҳам, билдирилиши мумкин бўлган фикр-мулоҳазалар ҳам бисёр. Ўз навбатида, ҳар биримизнинг бажарилиши шарт бўлган муҳим вазифаларимиз ҳам кўп. Ушбу мақолани ёзиш жараёнида бугуннинг менга ҳадя қилинган минг-минглаб лаҳзалари кадр-қиммати яна бир бор англадим. Демак, ЛАҲЗА дегани жуда катта, энг қимматли вақт манзилнинг остонаси, умримизнинг беҳисоб ва бебаҳо жавоҳиридир.

Умид ХУДОЙҚУЛОВ
«ISHONCH»

Муносабат

ЎЗЛИГИМИЗНИ қўлдан бой бермайлик

Нью-Йорк радиоси ходими Отабек Маҳкамов ижтимоий тармоқдаги интервьюларидан бирида АҚШда бошидан кечирган қийинчиликлар ҳақида сўзлаб беради. Унинг айтишича, у бошқа бир штатдан Нью-Йоркка кўчиб ўтмоқчи бўлади. Мақсуд шаҳарда истиқомат қиладиган ватандошига бу ҳақда айтганда, «Келавер, бошпана топгунингча, меникида қолсан», дейди.

ижарага беришяпти. Бунинг устига, ўзлари истаган пайт уйни бўша-тишни талаб қилишади. Нью-Йоркка келганимга бир ярим йил бўлди, худди шундай ҳолатда тўрт марта уй алмаштирдим.

Яна бири шундай дейди: – Афсуски, Россияда ҳам шу ахвол. Ўзимизникилар ўнча бармоғини оғзига тақиди. Яшаётган уйингга ҳам кўзини олайтириб, уй эгасига «нархни ошир, тўлломасдан чиқиб кетишади», деб гап ўргатишади. Айни дамда Россия Федерация-

сида ишлаётган танишларимдан бирига шу масалада мурожаат қилдим. – Биласанми, – дейди у оғир тин олиб. – Сен айтаётганинг каби одамлар бу ерда керагидан ортик даражада кўп, яхши кишини жуда кам учратасан. Ишга чақириб, иш ҳақини бермайдиганлар ҳам, ўзидан 20-30 ёш катта миллатдош аёлга севги изҳор қилиб, унинг ишлаб топган маблағидан фойдаланиб яшайдиган ҳам юртдошларимиз эканига гувоҳ бўлдим. Мусофирчиликда алданиб қолиш жуда осон.

Бир неча йиллар аввал Ҳиндистонга даволангани бориб қайтган қариндошим у ерда шифокорлар билан суҳбатлашиб, шифохонага жойлашиб ва ҳоказо ишларда ўртақашлик қилаётган юртдошларимиз ёлғон-яшқ аралаштириб, ватандош беморлардан пул шилиш пайида бўлишини айтиб берган эди.

Ўша пайтлар қўллаб ватандошларимиз одам савдоси қурбонига айланиб қолгани, меҳнатига ҳақ ололмай хору саргардон бўлгани, қизлар, аёллар фоҳишахоналарга сотиб юборилгани аччиқ ҳақиқат. Афсуски, бу қабоҳат ортидаги асосий роль ижрочилари ҳам ўзимизникилар.

Тўғри, танганинг икки томони бўлади, беш қўл баробар эмас. Хориждагиларнинг ҳаммасиям шунақа, деган фикрдан йироқман. Зотан, бир-бирига ҳамроҳ бўлаётган, қийин кунда бир-бирини қўллаб-қувватлаётган, савобли ишлар қилаётган ватандошларимиз ҳам кўп. Аммо, тан олиш керакки, ҳар икки томон тарози палласига қўйилса, «инсофсизларимиз» тош босади. Биз ҳар қанча ўзимизни бағрикенг халқимиз дея кўксимизга урмайлик, мусофирчиликда бу фазилатлар бизни тарк этиб кетадигандек.

Ўзингники ўзагингни узар, деган мақол айни мана шундай ҳолатларни ифода этади.

Саволим шуки: қачон ўзимиз келишиб оламиз, ўзлигимизга қайтамиз?

Дилдора
ИБРОҲИМОВА
«ISHONCH»

«МАҚАР» ЯНГИ ТАЛҚИНДАГИ АСАР

Ёзувчилар уюшмасида адиб Шухрат Маткаримнинг «Мақар» қиссаси тақдироти бўлиб ўтди.

Унда таниқли адабиётшунос олимлар, ижодкорлар ва ёш китобхонлар жамланди.

Хоразмлик ёзувчи Шухрат Маткарим «Йилон», «Кум эта-гида оқ уй», «Салав» каби асарлари билан китобсе-варларга яхши таниш.

– Ўзбек адабиётида ян-гича талқиндаги асарлар пайдо бўляпти. «Мақар» повести ҳам ана шундай асарлардан бири, – дейди адабиётшунос олим, Ўзбекистон Қахра-мони Иброҳим Ғофуров. – У «Чол ва денгиз», «Оқ кема» каби дурдона асар-лар таъсирида ёзилган бўлса-да, аммо бу айнан тақлид эмас. Бу замон та-лаби ва миллий тамойил-лар асосида яратилган янги асардир.

Китобдаги воқеалар Хоразм воҳасида кечади. Унда қалби қайноқ қахра-моннинг ўйлари, дард-лари ва орзулари акс эт-ган. Асар тили ҳам ўзига хос, воҳанинг гўзал ше-васи саҳифаларга сингди-риб юборилган.

– Шухрат Маткарим адабиётда ижодкор ўз-бек адабий тилда ижод қилиши лозим деган қа-рашни қайсидир маънода «бузган». У айнан шу тўн-тариши билан ҳам янги-лик томон юз бура олди, – дейди филология фанлари доктори Марҳабо Қўчқо-рова.

Асарда Мақар номини

олган Хусан бобонинг ўй-хаёллари ва дунёқараши баён қилинади. 80 ёшдан ошган донишманд қария ҳар куни кўлга, балиқ овига боради. У йўл-йўлакай ўзи-дек қариб-ҳориб қолган итига ўй-фикрларидан сўз очади: «Одам бир очофат экан. Момақалди-роқ, ша-мол, дубалай-тўфон, сел, чўллар ва кўллар, океан ва денгиз, тоғларга қўшиб, ... инсофини ҳам еди».

Муаллиф Мақар образи орқали ҳаётий муаммолар, маънавий кемтиклик, одам-лар орасидаги меҳрсизлик, оқибатсизлик ҳамда баша-лаби ва миллий тамойил-лар асосида яратилган янги асардир.

«Лекин бир пора (ай-рим) кўллар ҳеч ким тег-маса ҳам, теварагидаги кўллар йўқолганидан кейин қуриб, йўқолиб бо-ган. Асар тили ҳам ўзига хос, воҳанинг гўзал ше-васи саҳифаларга сингди-риб юборилган.

Ха, янги асар одам-ларни атроф-муҳит ва та-биатни асрашга, оғоҳ бў-лишга чорловдир!

Умида
ХУДОЙБЕРГАНОВА
«ISHONCH»

Аҳмад ТўРА олган суратлар

Эълон

Ўзбекистон таълим ва фан ходимлари касаба уюшмаси Республика кенгаши Ижроия қўмитаси-нинг 14-мажлиси қарори билан Ўзбекистон таълим ва фан ходимлари касаба уюшмаси Чирчиқ шаҳар бўлинимаси тугатилмоқда.

Тугатиладиган ташкилот тўғрисидаги маълумотлар:

Тўлиқ номи: Ўзбекистон таълим ва фан ходим-лари касаба уюшмаси Чирчиқ шаҳар бўлинимаси.

Манзили: Тошкент вилояти, Чирчиқ шаҳри, За-коват кўчаси, 17-уй.

СТИР: 200946709.

Рўйхатдан ўтказилган санаси: 2020 йил 25 декабрь.

Рўйхатдан ўтказувчи орган: Тошкент вилояти Адлия бошқармаси.

Тугатиш тўғрисида қабул қилинган қарор тўғрисидаги маълумотлар: 2024 йил 5 июль, 14-3-сон.

Кредиторларнинг талаблари қўрсатилган аризаларни қабул қилиш муддати: 2024 йил 17 сентябргача.

Тугатиш комиссияси

Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси Тош-кент вилояти кенгаши жамоаси Маданият, спорт ва туризм ходимлари касаба уюшмаси Республика кен-гаши Тошкент вилояти бирлашган қўмитаси раиси Рустам Баҳромович Тожибоевга турмуш ўртоғи

Кутбнинос Анваровна
ТОЖИБОЕВА

вафот этгани муносабати билан чуқур ҳамдардлик билдиради.

Ўзбекистон металлургия ва машинасозлик саноати тармоқлари ходимлари касаба уюшмаси Республика кенгаши жамоаси «Қўқон механика заводи» акция-дорлик жамияти директори

Шарипжон ЮЛДАШЕВ
вафот этгани муносабати билан марҳумнинг оила аъзолари ва яқинларига таъзия изҳор этади.

Жўрақул Йўлдошев 1944 йили Нурота кенгликларига қад ростлаган Оқтов ва Қоратов бағридаги Жарма қишлоғида туғилган. Со- биқ ТошДўнинг геология факультетини би- тиргач, меҳнат фаолиятини Лангар қонида бошлаб, машхур Ғозгон мармар қорхона- сида давом эттирган. Жом, Оқтош, Зарбанд- даги мармар, Кўксарой ва Қўшработдаги Зармитан гранит, Маржонбулоқ, Қорақўтон, Зармитан олтин қонлари очилишга катта ҳисса қўшган. Узоқ йиллар Самарқанд ви- лояти карьерлар бошқармасига раҳбарлик қилган, 1999 йилдан 2011 йилгача вилоят ёқилғи, энергетика ва кимё саноати тармоқ касаба уюшмалари кенгаши раиси сифа- тида кўпдан-кўп хайрли ишларга ўз улуши билан самара киритган. Шунингдек, тоғу тошлар тарихини ўрганган, ўлкашунослик, этнография ва бадий ижод билан шугу- ланган. Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси муассислигида чиқадиған «Ishonch» газетасида турли мавзўлардаги мақолалари билан қатнашиб, ижодий тан- ловларда ғолибликни кўлга киритган.

ДАСТЛАБКИ УЧРАШУВ
Мен ҳам Нурота фарзандиман. Отам Нажмиддин Қаршибой ўғли Қизилкум чўлла- рида бир умр хайдовчилик қилган. Акам Мамриддин ва амаким Қўлмат Қаршиев геоло- гия қонида олдий ишчи бўлиб ишлаган. Бола- лигимда улардан Жўрақул Йўлдошев ҳақидаги илиқ фикрларни кўп эшитганман.
2000 йиллар бошида Ўзбекистон радиоси муҳбири бўлиб ишлардим. Самарқандда бир ку- рилиш идорасини излаб, эшигига «Тармоқ, хо- димлари касаба уюшмаси раиси Жўрақул Йўл- дошев» деб ёзилган хона олдиға бориб қолдим. Ичкарига кирганимда, жайдаги ва самимий бир одам қулиб қарши олди. Танишдик. У геология, маъданшунослар, Оқтов ва Қоратов кенгликлари ҳақида, туркий қавмлар, Нуротадаги Бахил тоғи номининг маъноси, Чингизхоннинг Нуротаға босқини ва Пошшот шаҳри харобалари, Маке- донский қалъаси ва қишлоқ номлари тарихига оид талай маълумотларни бохабар этиб, мени хайратға солди. Анчадан буюн ўзбек миллати- нинг олтибек уруғи тўғрисида китоб ёзишға хо- зирлик қўраётганини ҳам тилға олди.

ГЕОЛОГНИНГ ВОЯГА ЕТИШИ
Нуротадаги «Йлғор чорвадор» газетасига мақолалар ёзиб юрган Жўрақул Йўлдошев журналист бўлиш учун дастлаб ТошДўға зарур ҳужжатлар ва мақолаларини топширади. Аммо факультет раҳбарияти «Йкки йиллик стаж керак» деб, уни ўқишға қабул қилмайди. Ана шундай бир вазиятда юқори босқичида ўқийди- ган юртдоши Хожикул Худойқўлов «Геологияға тошпир! Адабиётчи геолог бўлолмайди, лексин геолог шоир бўла олади. Ҳаммаси ўзингға бо- лиқ!» дейди. Унинг айтганини қилган Жўрақул барча имтиҳонлардан «аъло» баҳо олиб, талаба- лар сафиға қўшилиди. 2-босқич нихоясида эса армия сафиға чакрилади. Оқибатда ўқиниши тенгдошларига нисбатан уч йил кейин бити- ради. Билимдонлиги ва фаоллиги боис уни уни- верситетнинг палеонтология кафедрасиға ас- сис- тент сифатида ишға олишади. Бироқ ота-онаси- нинг «Олдимизда бўл!» деган ундови сабаб тез орада университет билан хайрлашади. Дастлаб ўша кезлар мамлакатимизға донғи кетган Лан- гар қонида, кейинчалик Ғозгон карьерида мар- мар қазииш ишларини назорат қилишға, ташишға ва вагонларға юклаш ишларига масъул бўлиб ишлайди.

ОҚ «ВОЛГА»ДАГИ МЕХМОН КИМ ЭДИ?
1974 йилнинг жазирама ёзида Ғозгон карьеридан уйига қайтаётган Жўрақул ака- нинг олдиға оқ рангли «Волга» машинаси ке- либ тўхтади.
– Мабодо, сиз шу ерда ишламайсизми? – деб сўрайди машинадаги одам салом-алиқдан сўнг.
– Биз карьерни кўрмоқчи эдик, ҳамроҳлик қила олмайсизми?
– Хозир тушлик пайти бўлгани учун у ерда ҳеч ким йўқ. Устиға устиға, тошлар нихоятда ки- зиб кетгани туфайли иш жадвали ўзгартирилган. Менинг чанг босган иш кийимида машинангизға чиқишим эса нуқулди, – дейди Жўрақул ака.
Аммо меҳмоннинг кистови билан машина- нинг олд ўриндиғига ўтиради. Улар карьерни роса айланяишади. Жўрақул ака мармар ноёб табиат инъоми эканлиги, Нурота мармарининг етти хил рангдаги ноёб жилоси, у қандай қа- зиб олиниши, италияликларнинг мармарни ке-

ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА УЮШМАЛАРИНИНГ 120 йиллиги олдида

ТОҒЛАРДА ҚОЛГАН ИЗЛАР

ёхуд геолог-палеонтолог ва этнограф Жўрақул Йўлдошевни хотирлаб...

сиб оладиган канатли симлари, кончиларнинг иш усули – барчаси ҳақида меҳмонға батафсил сўзлаб беради. Кейин уни ўша пайтлар «фин уй- лари» деб аталган ёғочдан қурилган бинаодаги кабинетига ва уйига таклиф қилади. Меҳмон шо- шиб турганини, топилса, бир коса айрон ичиши мумкинлигини айтди. Жўрақул ака қўшниси Зариф Ёркуловникидан айрон олиб чиқади...

Эртасига Ғозгон карьери бошлиғи Набижон Ниёзовнинг шофёри ҳоқлиқиб келиб, Жўрақул акани республика геология вазири йўқлага- нини, шу боис бошлиғи уни Навоийдаги темир йўл вокзалида кутаётганини айтди.

– Нима қилиб қўйдингиз? – дейди Набижон Ниёзов Жўрақул ака билан учрашғач хавотир- ланиб. – Ҳар ҳолда, вазир бекорға чакирмайди... Ишқилиб, охири бахайр бўлсин. Эсон-омон бо- риб келинг.

Кейинчалик маълум бўлишича, оқ «Вол- га»даги одам Самарқанд вилояти партия кў- митасининг бетакорр иш услуби ва адолатпар- варлиги билан республикаға танилган раҳбари Владимир Қодиров экан. Жўрақул аканинг ўз соҳасини чуқур билиши, камтарлиги, фидойи- лиги, муомаласи ёқиб қолиб, уни Самарқанд вилояти карьерлар бошқармаси раҳбарлиғига номзод сифатида кўрсатибди. «Келгусида Са- марқанд мармари доврўғини янада кўтариб бе- расиз, мен сизға ишонаман,» дейди мавриди ке- либ, Жўрақул ака билан қайта учрашганида.

Жўрақул Йўлдошев катта шижоат билан бошқарма тизимидаги қорхоналарда меҳнат са- марадорлигини ошириш, мармар қазииш жараён- ларини такомиллаштириш, соҳаға салохиятли мутахассисларни жалб этиш, янги қонларни то- пиш ишларига киришиб кетади. У пайтлар бу бошқармаға қарашии ҳулуди ўта катта қорхо- налар Самарқанд, Жиззах ва Қашқадарё вилоят- ларининг турли нуқталарида жойлашганди. Жўрақул аканинг ташаббуси ва эзгу максад- ларға йўналтирилган саъй-ҳаракатлари нати- жасида Маржонбулоқ, Жом, Оқтош, Шахрисабз, Зарбанд мармар, Зармитан гранит қонлари йи- рик қорхоналарға айланган ва геологларнинг кўпчиликлари иборат янги авлоди шаклланди.

ДАВР УЛАРНИНГ ТАҚДИРИДА
Мустиқилликка эришганимиздан сўнг Жўрақул аканинг зиммасига касаба уюш- маларини оёққа турғазииш ва фаолиятини ривожлантириш ишларига бош-қош бўлиш вази- фаси ҳам юкланди, – дея эслайди касаба уюшма фахрийси Зийёда Сатторова. – Мен Жўрақул ака билан 11 йил ҳамкорликда ишладим. У киши би- лимли ва софдил инсон эди. Ходимлар билан са- мимий муомалада бўлишни, айнаикса, мурожаат- чилар дарадини диққат билан тинглаб, имкон қа- дар кўмаклашишни, ҳалоллик ва софдиллиқни ундай ўрганиш пайида бўлардик. Самарқанд вилояти ёқилғи, энергетика, кимё саноати тармоқ касаба уюшмалари таркибида 16 минг аъзо бор эди. Бу вилоят микёсида энг юқори кўрсаткич саналарди. Бизнинг асосий вазирамиз касаба уюшмалари аъзолари ҳуқуқларини ҳар томон- лама химоя қилишдан иборат эди.

– Мен Жўрақул Йўлдошевнинг ҳамкасби, яъни геологман, – дейди касаба уюшмаси- нинг яна бир фахрийси Ортиқ Мустанов. – «Са- марқандгеология» қорхонаси бирилашган касаба уюшмасига кўп йиллар раислик қилдим. Бир- лашмамиз Қашқадарё, Самарқанд ва Жиззах вилоятларидаги геология қорхоналаридаги иш- чи-ҳодимлар манфаатларини таъминлаш йўлида хизмат қиларди. Татбир жоиз бўлса, касбға доир фаолиятнинг кўмақчиси эди. Жўрақул ака учала вилоятнинг олис ҳудудларидаги ишчилар муро- жаатларини эътибордан четда қолдирмасди. Касаба уюшмаси раҳбари сифатида биздан ҳам фаоллиқни талаб қилар, ҳар бир тармоқ касаба уюшмаси муаммосига бефарқ қарамасди. Бун- дай инсонларни эл-юрт ва ҳамкасблари ҳеч қа- чон унутмайди!

УЧ КИТОБ ҲАҚИДА
Юқорида айтганимиздек, Жўрақул ака геолог бўлса-да, ёшлигидан бадий ижодға ва қавмлар тарихига қизиққан. Оқтов ва Қоратов сир-синоатларини, улар бағри-

даги фойдали ноёб қазилмаларға доир маълумотларни обдон ўрганган. Мана, кўлимизда унинг турли йилларда чоп этилган «Ўзбек ол- тибеклари», «Энасойда излар бор» ва «Оққула- лик олтибеклар» асарлари турибди. «Ўзбек ол- тибеклари» китобида шундай жумлаларни ўқий- миз:

«Ўтган асрнинг 70-йилларида Самарқанд карьерлар бошқармасида ишлаб юрганимда Зар- банд қишлоғида тарикат пешвоси Сиддиқхон эшон билан танишиб қолдим. Шунда эшон: «Сиз олтибеклар уруғидансиз, Зарбандда ҳам олти- беклар бор. Сизлар ҳам олтибекликлар бўлсан- гиз керак, чунки Қўшработ, Қийқим, Пангат, Фо- ришда ҳам олтибеклар бор, улар турли жойларға тарқалиб кетишган, бир суриштириб кўринг», деган эди. У кишининг даъвати менда олтибек қавми тарихига илк бор қизиқиш уйғотди ва шундан сўнг унинг тарихини ўргана бошладим.

Шукрки, уринишларим бекор кетмай, бир ка- тор манбаларни топиш, ўқииш ва ўрганиш имко- нияти юзаға келди. Тарихчиларимиз Б.Аҳмедов, А.Асқаров, К.Шонийёзов, И.Жабборов, Ш.Аха- дов, У.Носиров ва бошқаларнинг асарларида қайд этилишича, Марказий Осиёнинг Ғарбий қисмида, Урта Осиёда ўзбек халқининг қадим авлодлари бўлган туркий қабилалар яшаган. Шуллар асосида ўзбек этноси пайдо бўлган. Ўз- бек халқининг шу қадим аجدодлари бўлган тур- кий элатлар орасида милодий VI асрдан бошлаб олтибек қавми пайдо бўлган. Л.Н.Гумилевнинг «Қадимги турклар» асарида таъкидланишича, олтибекларнинг қадим авлодлари бўлган олти чублар, милоддан аввал ва милоднинг бошла- рида Каспий ва Орол денгизлари ораликларида, асосан шимолий қисмидаги даштда чорва мол- ларини ҳайдаб кезишган. Сўнгра Еттисувнинг Чу воҳасига ўтиб, дехқончилик билан шугулла- нади, ярым кўчманчи, аста-секин ўтроқ турмуш тарзида яшашға мослашиб кетишган. Олти чуб қавмларининг асл аجدодлари туркий халқнинг бир шохи, тармоғи бўлиш хуннлардан эканли- гини Лев Гумилев ўша китобда қайд этади. Олти чуб – олтибекларнинг бир қисми Түрк ҳоконлиги таркибида Орол бўйларида, Сўғдийна ҳудудла- рида яшаган. Олтибеклар ўзбек халқи тарки- бига кириб, ўзбек этноси шажараларида унинг бир уруғи сифатида қайд этилади».

Китобни мутлоаа қилсангиз, муаллиф тур- кийлар, хуннлар, хуннларнинг бўлиниши – ши- молий, ғарбий хуннлар, Европада қолган хунн- лар, хуннларнинг охириги авлодлари, турк ҳокон- лиги, ашиний туркутлар, «турк»лар, жузжандлар, олтичуб-чублар, Марказий Осиёлик олтибеклар, туркманлар, Нурота туркманлари ва бир қатор қавмлар тарихини кўп йиллар давомида яхши- лаб ўрганганини сезасиз. Зеро, мутахассислиги геолог ва палеонтолог бўлган, қолаверса, авлод- аждодлари орасида шоиру бахшлар бор, ўта синчқос Жўрақул Йўлдошев қавмлар тарихига шунчаки ёндашмаган. Бой ҳаётий тажрибаға эга инсон сифатида эл орасидаги фикр-мулоҳаза- ларға, тарихчи олимларнинг изланишлари нати- жаларига таяниб ҳулоса чиқарган.

«Энасойда излар бор» китобида эса маҳал- лий халқ орасида сақланиб қолган кўплаб ри- воятлар ҳам келтирилган. Хозирги зарбандлик, қўшработлик, сафароталик олтибекларнинг таъ- кидашларича, уларнинг асл келиб чиқиши Хо- размдан. Эмишчи, Хоразм хонлиги даврида ўзаро низо туфайли аразлаган беклардан бири Нурота тоғларига келиб қолади. Уни қайтариб олиб ке- тиш учун навбатма-навбат келган беш нафар бек ҳам шу ерда қолиб кетади. Қарабисизки, олти бек- дан иборат жамоа шаклланади. Уларнинг ўзлари ҳам, авлодлари ҳам зехни ўткирлиги, қатъият- лилиги, иродалилиги ва уddaбуронлиги билан тилға туриш, олтибеклар доврўғи борган сари ошаверади.

Китобдаги Қорамулла образи ҳам халқона. У чувуллоқ ва олтибек уруғларининг ўзган майда жанжалли туфайли Бухоро хони ҳузурига чақи- рилади. Йўлга чиқиши арафасида устози унга шеър битиб беради ва «Агар хоннинг чехраси очилса – бахтинг, акс ҳолда, зиндонбанд бўла- сан», дейди. Буни қарангки, устоз ёзган шеърни эшитиб, хоннинг кўнгли кўтарилади ва Қорамул- лаға тўн ёпади. Шунингдек, унга Зарбанд атро-

фидаги ерларни васика қилиб беради. Натижада олтибеклар ерларига чувиллоқ уруғи эға чиқиб, ҳар тарафға тарқаб кетади.

«Оққулалик олтибеклар» китобида Оқтов ва Қоратов этакларида илдиз отган олтибеклар ав- лоди ҳақида сўз юритилади. Қишлоқ номининг келиб чиқиши, у қандай маънони англатиши борасида эса турли фикрлар мавжуд. Географ олим Суюн Қоравнинг «Ўзбекистон вилоят- лари топоними» китобида Оққула ҳаққуллоқ сў- зига дахлдорлиги таъкидланган. Жўрақул Йўл- дошев бу сўз дехқонлар «Хаққи Оллоҳ», «Худо ҳақи», «Худо йўлиға» дея хўжа-эшонларға ва домла-имомларға тўлаган диний солиқ маъно- сида бўлиб, Оққула унинг ўзгарган шаклидир, дейди. Бошқа бир ўринда эса, Қоратовнинг Куй- ган сойида аллазамонлар Каттасойдан келиб сув ичиб кетадиган оққулонлар яшаган. Маҳаллий аҳоли қишлоқ номини шу жониворларға менгаб Оққулон деб атаган, у кейинчалик Оққулаға ай- ланган деган фикрня ҳам билдиради.

Қисқаси, «Энасойда излар бор» китоби сизни Нурота кенгликларида яшаган аҳолининг тур- муш тарзи ва удумли тарихи билан ошно ки- лади.

АРМОНИЛИ МУЛОҲАЗАЛАР
Анча йил бурун «Рост24» интернет сайтида халқимизнинг Ҳабиб Абдуллаев каби буюк олимлари қадами теккан Лангар қиш- лоғида бир пайтлар машхур геологлар музейи бўлгани, бора-бора ундаги кўплаб ноёб экспо- натлар йўқолиб кетиб, бино эса майхонаға ай- лангани ҳақидаги мақолам эълон қилинди. Уни ўқиган ва ахволни тўғри тушунган зиёли ахли фикримни қўллаб-қувватлади. Навоий вилоят- тидаги музейларға масъул идора эса номига- гина бир чўчмал хат йўллаш билан қифояланди. Ишончим қомилки, Лангар қони равнақи йўлида кўп хизмат қилган Жўрақул Йўлдошев ҳаёт бўл- ганида, музей оосори-атикаларини топиб, маъ- навият масканини қайта тиклаш имконияти туғиларди. Ҳар нечук, улар ҳозир бирор кекса геологнинг уйида тургандир.

Яна бир мулоҳаза. Чўя ва Лангар қишлоқла- ридан Нурота шаҳригача бўлган масофа ора- лиғида тик қўялардан иборат 35-40 километр- лиқ тоғ бор. Усимлик ўсмагани учун у халқона тилда Бахилтоғ дейилади. Тағидаги катта маъ- данлар захираси ўзаро реакцияға киришиб, ташқарига отилиб чиққанини Жўрақул ака тала- балик чоғлари ўз кўзи билан қўрган. Буни менға хаяжон ила гапириб берганди. Шунингдек, тоғ остида суви иссиқ ва минерал ресурсларға бой катта қўл ҳам мавжудлигини, унда геологик тадқиқотлар ўтказиш зарурлигини айтганди.

Жўрақул ака билан охириги марта бир тўйда кўришдик. Қарасам, юзи бир томонға тортишиб қолдиган бўлибди. Сабабини сўрагандим, «Ука, касбим геолог, бир вақтлар чўлларни хўб ва кўп кезиб, жазирама иссиқда юришға ёки қаҳратон совуқда ётишға мажбур бўлганмиз. Бу хаста- лик шуларнинг асорати. Тўғри, муолажалар ол- япман. Аммо энди еш кетаяпти, аввалги куч йўқ. Шунданми, касаллик кучайгандан кучаймоқда», деди оғир хўрсиниб.

Мен эртаси куни республика телевидение- си биноси олдида шоира Зебо Мирзаевани уч- ратиб қолдим. У кутилмаганда бир таклиф бил- дирди. Анкироғи, «Сиз умр бўйи тоғу тошини, да- ла-даштни кезган бир қаҳрамонни топинг. Уни студияға чақарайлик, кўрсатувимиз меҳмони бўлсин», деди. Мен Жўрақул Йўлдошевни айт- дим. Шоира рози бўлди. Аммо...

Афсус, бир неча кундан кейин совуқ хабар эшитдим: Жўрақул ака бандалиқни бажо келти- рибди. Начора... Энди бир тасқин шулки, у ки- шидан бизға ширин хотиралар, бир қанча китоб- лар, тоғу тошлар ва йўллардаги ўчмас излар ме- рос бўлиб қолди. Ва яна Жўрақул Йўлдошевнинг одоб-ахлоқли, билимли ва касб-хунари фар- зандлари ҳамда неваралари эл-юрт равнақиға баҳоли қудрат ҳисса қўшмоқдалар.

Ўлжабой ҚАРШИЕВ,
журналист

MYACCCIS:

U'zbekiston
kasaba
uyushmalari
Federatsiyasi

ISSN 2010-5009

2007-yil
11-yanvarda
O'zbekiston
Matbuot va axborot
agentligida 116-raqm
bilan ro'yxatga olingan.

«Ishonch» va
«Ishonch-Doeerie»
gazetalarini
tahrir hay'ati:

Qudratilla RAFIQOV
(tahrir hay'ati raisi),
Ulug'bek JALMENOVI,
Anvar ABDUMUXTOROV,
Sayfullo AHMEDOV,
Akmal SAIDOV,
Ravshan BEDILOV,
Qutlimurot SOBIROV,
Suhrob RAFIQOV,
Shoqimul SHOILOMOV,
Hamidulla PIRIMQULOV,
Nodira G'OYIBNAZAROVA,
Anvar QULMURODOV
(Bosh muharrirning
birinchi o'rinbosari),

Mehrididdin SHUKUROV
(Mas'ul kotib – «Ishonch»),
Valentina MARSENYAK
(Mas'ul kotib – «Ishonch-Doeerie»)

Bosh muharrir
Husan ERHATOV

Bo'limlar:
Kasaba uyushmalari hayoti –
(71) 256-64-69
Huquq va xalqaro hayot –
(71) 256-52-89
Milliy-ma'naviy
qadriyatlar va sport –
(71) 256-82-79
Xatlar va muxbirlar
bilan ishlash –
(71) 256-85-43
Marketing va obuna –
(71) 256-87-87

**Hududlardagi
muxbirlar:**
Qoraqalpog'iston
Respublikasi –
(+998-99) 889-98-20
Andijon viloyati –
(+998-99) 889-90-23
Buxoro viloyati
(+998-99) 889-90-31
Navoiy viloyati –
(+998-99) 500-05-12
Jizzax viloyati –
(+998-99) 889-90-34
Namangan viloyati –
(+998-99) 889-98-02
Samargand viloyati –
(+998-99) 889-90-26
Sirdaryo viloyati –
(+998-99) 889-98-55
Surxondaryo viloyati –
(+998-99) 379-19-70
Toshkent viloyati –
(+998-99) 600-40-44
Farg'ona viloyati –
(+998-99) 889-90-24
Xorazm viloyati –
(+998-99) 889-98-01
Qashqadaryo viloyati –
(+998-99) 889-90-27

«Ishonch»dan olingan
ma'lumotlarda manba
sifatida gazeta nomi
ko'rsatilishi shart.
Mualliflar fikri tahririyat
nuqtai nazaridan
farqlanishi mumkin.

Navbatchi muharrir:
Z. Rixsiyev

Musahhihlar:
D. Xudoyberganova,
D. Ravshanova

Sahifalovchi:
H. Abdullajilov

Bosishga topshirish vaqti – 22:30
Topshirildi – 22:50

Bahosi kishilishgan narxda

Manzili:
100165, Toshkent shahri,
Buxoro ko'chasi, 24-uy.
E-mail: ishonch1991@yandex.uz

Gazeta haftaning seshanba,
payshanba va shanba
kunlari chiqadi.
Gazeta «Ishonch»ning
kompyuter markazida
teriladi va sahifalandi.

Nashr ko'rsatkichi: **133**

Umumiy adadi 34 231 ta
Shundan:
7 155 nusxasi
«Sharq» nashriyot-matbaa
aksiyadorlik kompaniyasi
bosmaxonasi –
Toshkent shahri,
Buyuk Turon ko'chasi,
41-uyda;
18 677 nusxasi
«Erudit» MCHJ
bosmaxonasi –
Samargand shahri,
Spitamen ko'chasi,
270-uyda;
8 399 nusxasi
«Poligraf-Press»
MCHJ bosmaxonasi –
Marg'ilon shahri,
Turkiston ko'chasi,
236-«b» uyda
chop etildi.

Gazeta ofset usulida,
A-2 formatida bosildi.
Hajmi 2 bosma taboq.
Buyurtma G-711
1 2 3 4 5 6